

Tuula Haatainen sd ym.

Lakialoite laiksi eläkkeiden ja eräiden muiden etuuksien vuoden 2016 indeksitarkistuksista

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tässä lakialoitteessa ehdotetaan, että kansaneläkeindeksistä annettua lakia sovellettaisiin poikkeuksellisesti vuonna 2016, jotta kansaneläkeindeksiin sidotut etuudet eivät pieneneisi indeksin pisteluvun laskemisen vuoksi.

PERUSTELUT

Kansaneläkeindeksistä säädetään kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001; KE-indeksilaki). KE-indeksilain mukaan kansaneläkelain mukaiset etuudet ja niiden määräytymisperusteet on sidottu hintatason muutoksiin. Rahamäärät tarkistetaan kunkin vuoden alusta samassa suhteessa kuin kansaneläkeindeksin pisteluku on muuttunut siitä kansaneläkeindeksin pisteluvusta, jonka mukaisina nämä rahamäärät on määritetty laissa. Maksettavat etuudet tarkistetaan samassa suhteessa kuin kansaneläkeindeksin pisteluku on muuttunut etuutta määrättäessä voimassa olleesta pisteluvusta. Kansaneläkeindeksin pisteluku määritetään vuosittain lokakuussa Kelassa. Kansaneläkeindeksin pisteluku lasketaan jakamalla edellisen vuoden kolmannen neljänneksen kuukausien elinkustannusindeksin pistelukujen keskiarvo luvulla 1,16. Kansaneläkkeisiin, perhe-eläkkeisiin ja kansaneläkkeen lapsikorotukseen tehdään indeksitarkistus tammikuun alussa. Kansaneläkelain lisäksi eräisiin muihin etuuslakeihin on otettu erikseen säännös siitä, että laissa olevia rahamääriä tarkistetaan siten kuin KE-indeksilaissa säädetään tai että etuuden määrä määräytyy kansaneläkkeen määrän perusteella. Näin ollen kansaneläkelain voimaantulosta annetun lain (569/2007) mukaiset eläkkeet, takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) mukainen takuueläke, vammaisetuuksista annetun lain (570/2007) mukaiset vammaisetuudet, rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukainen rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä sekä ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) mukainen rintamalisä tarkistetaan kansaneläkeindeksin muutosta vastaavasti. Työttömyysturvaan kuuluvia etuuksia tarkistetaan kansaneläkeindeksin perusteella.

Kansaneläkeindeksi lasketaan vuosittain Tilastokeskuksen määrittämän elinkustannusindeksin kolmannen vuosineljänneksen pistelukujen perusteella. Vuoden 2015 kolmannen vuosineljänneksen inflaatio oli negatiivinen. Kela on vahvistanut vuoden 2016 kansaneläkeindeksin pisteluvuksi 1631, ja se on 0,4 prosenttia pienempi kuin vuoden 2015 pisteluku. Pistelukuihin vaikuttavat esimerkiksi elintarvikkeiden ja polttoaineiden hinnat, jotka ovat nyt laskeneet. Käytännössä

Lakialoite LA 44/2015 vp

indeksitarkistus pienentää ensi vuonna kansaneläkelain ja sairausvakuutuslain mukaisia menoja, rintamalisää, vuorottelukorvausta, aikuiskoulutustukea, asumistukea, rintamalisää, työmarkkinatukea, ansio- ja peruspäivärahaa sekä elatustukea.

Lisäksi hallitus aikoo jäädättää kansaneläke- ja kuluttajahintaindeksitarkistukset vuosille 2017—2019 ja jättää etuudet tälle matalammalle tasolle. Ennusteen mukaan etuuksien taso laskee tänä aikana 4,7 % verrattuna siihen, että indeksimuutokset toteutettaisiin.

Ensisijaisista etuuksista säästäminen lisää toimeentulotukiasiakkuutta, heikentää ostovoimaa ja vaikuttaa suoraan kotimaiseen kulutuskysyntään. Samaan aikaan hallitus mm. nostaa asiakasmaksuja, leikkaa lääke- ja matkakorvauksia, heikentää palveluiden laatua ja tekee merkittävän huononnuksen eläkkeensaajien asumisen tukeen.

Kansaneläke- ja kuluttajahintaindeksiin sidottujen etuuksien negatiivisia tarkistuksia ei pidä toteuttaa, vaan etuudet on säilytettävä vuoden 2015 tasolla. On tehtävä väliaikainen lainsäädäntö, jolla kansaneläke- ja kuluttajahintaindeksiin sidotut etuudet eivät laske indeksin mukaisesti vuonna 2016.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

eläkkeiden ja eräiden muiden etuuksien vuoden 2015 indeksitarkistuksista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sen estämättä, mitä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään, kansaneläkeindeksin pisteluku on 1637 vuonna 2016.

2 §

Jos muualla laissa tai asetuksessa viitataan kansaneläkeindeksistä annettuun lakiin, kansaneläkeindeksin pisteluvun suuruuden osalta viittausten katsotaan vuonna 2016 koskevan tätä lakia.

3 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Lakialoite LA 44/2015 vp

Helsingissä 11.11.2015

Tuula Haatainen sd
Kristiina Salonen sd
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Riitta Myller sd
Susanna Huovinen sd
Sanna Marin sd